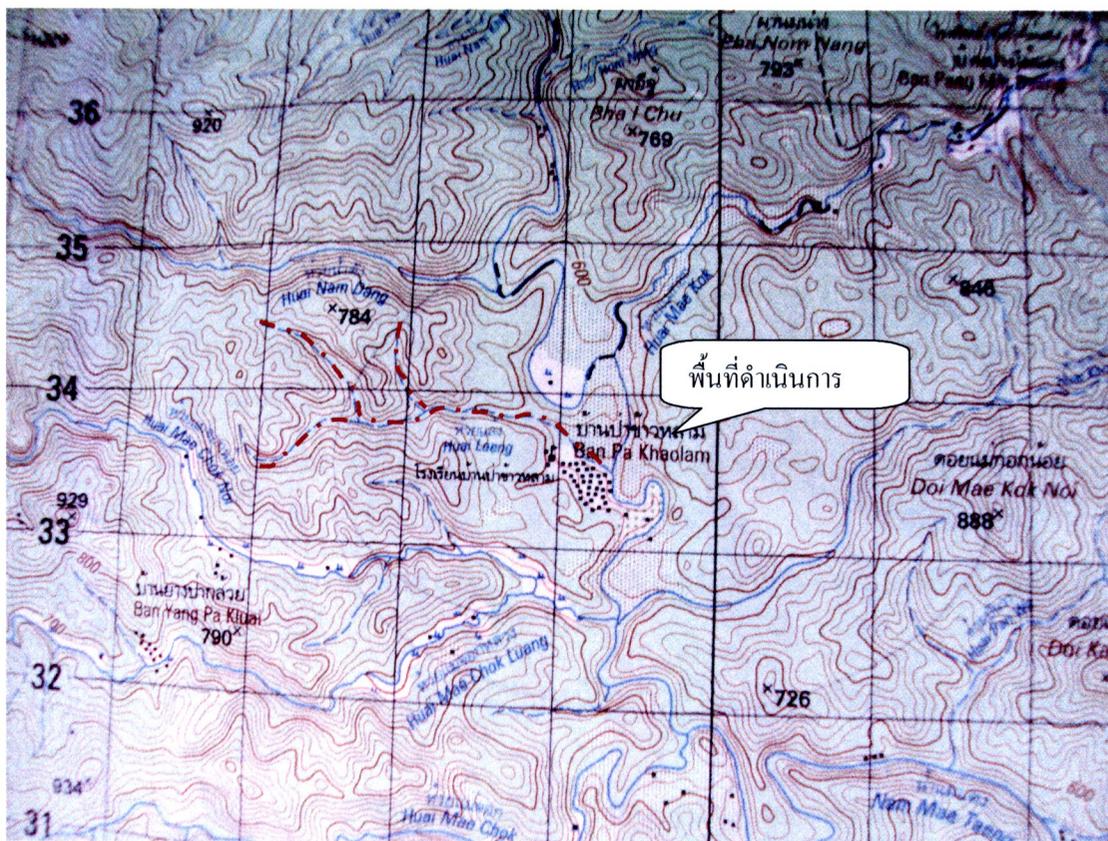

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่ลำห้วยป่าข้าวหลาม ในบ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือพื้นที่ลำห้วยบ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 2 แผนที่ พื้นที่ดำเนินการ รหัสชุด 4747 IV ลำดับ L7018 อัตราส่วน 1:50000

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้แหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนน้อยเพียง 56 ครั้วเรือน จึงเก็บทั้งหมด ทุกครั้วเรือน ดังที่ นำชัย ทนุผล (2531: 52) กล่าวว่า “งานวิจัยใดมีขนาดเล็กมีขนาดประชากรเป้าหมาย ไม่มากเกินไปความสามารถอยู่ในวิสัยที่จะศึกษาเก็บข้อมูลได้ทุกหน่วยก็ควรที่จะศึกษาประชากรทั้งหมด เพื่อความถูกต้องเที่ยงตรง”

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเข้าปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สํารวจข้อมูล เอกสาร แบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยค้นคว้า จากตำราต่างๆ พร้อมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

1. แบบสอบถาม เพื่อทำการสัมภาษณ์ คนที่อยู่ในครั้วเรือน ราษฎรที่อาศัยอยู่ใน บ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และคำถามปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ของคนในครั้วเรือน ราษฎรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในครั้วเรือนเกี่ยวกับการฟื้นฟู ้วยป่าข้าวหลาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลและรักษาป่าของคนในครั้วเรือนกับการ พัฒนาฟื้นฟู้วยป่าข้าวหลาม

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปลูกป่าของคนในครั้วเรือนใน ้วยป่าข้าวหลาม

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเผยแพร่แนวคิดของคนในครั้วเรือน เกี่ยวกับการพัฒนาฟื้นฟู้วยป่าข้าวหลาม

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการพัฒนาฟื้นฟู้วย ป่าข้าวหลาม

ตอนที่ 7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค ของคนในครัวเรือน
เกี่ยวกับการพัฒนาฟื้นฟูลำห้วยป่าข้าวหลาม

2. จัดเวทีชุมชน การสัมภาษณ์ สํารวจพื้นที่ เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์
ใช้แบบ Time Line
3. บันทึกหลักการการพัฒนา สังเกต วิเคราะห์ เนื้อหา ถอดบทเรียนระหว่าง
กระบวนการ
4. ประเมินแบบมีส่วนร่วม แบบประเมินผล สัมภาษณ์

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับคนใน
ครัวเรือนที่สามารถตอบคำถามและเข้าใจที่เป็นราษฎรในบ้านป่าข้าวหลาม ตำบลกีดช้าง อำเภอ
แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 56 ครัวเรือน ซึ่งจะเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2553 ถึงเดือน
เมษายน 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาอธิบายถึงสภาพทั่วไปทางลักษณะภูมิกายภาพ
และความสัมพันธ์ของห้วยป่าข้าวหลามและต้นน้ำลำธารกับการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่
หมู่บ้านป่าข้าวหลาม เกณฑ์การให้คะแนนคำถามของ แบบสอบถาม เป็นชนิดมาตราส่วนประเมิน
แบบไลเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีคำตอบ 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้ประเมินได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50	น้อยที่สุด, ต้องปรับปรุง
1.51 – 2.50	น้อย, ควรปรับปรุง
2.51 – 3.50	ปานกลาง, พอใช้
3.51 – 4.50	มาก, ดี
4.51 – 5.00	มากที่สุด, ดีมาก

2. วิธีการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ แบบประเมิน บทสัมภาษณ์

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงพื้นที่
  - 1.1 กล้องบันทึกภาพ
  - 1.2 เทปอัดเสียง
  - 1.3 แบบทดสอบ
  - 1.4 เครื่องคอมพิวเตอร์
  - 1.5 สมุดบันทึก อุปกรณ์เครื่องเขียน
  - 1.6 แผนที่ระวาง 1: 50000
  - 1.7 เครื่องหาค่าตำแหน่งพิกัดด้วยดาวเทียม GPS
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงสังคม
  - 2.1 การสัมภาษณ์ หัวหน้าครอบครัวหรือคนในครอบครัว ผู้นำชุมชนราษฎร

ตัวอย่างที่ศึกษา

2.2 การสังเกต เพื่อสังเกตการดำเนินชีวิตของชาวบ้านกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากการเข้าไปสำรวจเก็บข้อมูลในพื้นที่ผู้วิจัยใช้ กระบวนการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นการ สังเกตสภาพพื้นที่และสภาพวิถีการดำเนินชีวิต ของสมาชิกในชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมของ ชุมชน ศึกษาภาพรวมอย่างกว้างๆ ของชุมชน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะให้ความสำคัญในการเข้าไป สังเกต

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้เวลาดำเนินการตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือน เมษายน พ.ศ. 2554 รวมระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 12 เดือน

ตาราง 2 ตารางกิจกรรมการพัฒนาชุมชนป่าข้าวหลาม

กิจกรรม	ช่วงเวลา	การปฏิบัติงาน
1. สำรวจข้อมูลเอกสาร, สัมภาษณ์	ตุลาคม 53	ค้นคว้าข้อมูลเอกสารระดับตำบล
2. จัดเวทีชุมชน	พฤศจิกายน 53	ศึกษาบริบทชุมชน, สัมภาษณ์, วิเคราะห์ใช้ TIME LINE
3. สร้างการเรียนรู้ - อบรม - เรียนรู้จากสื่อทาง CD	มกราคม 54	สร้างจิตสำนึก, มองเห็นปัญหา, การมีส่วนร่วม, ซึ่ให้เห็นคุณค่า
4. ศึกษาดูงาน บ้านแม่กื อำเภอนุขนิคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	มกราคม 54	แนวทางแก้ปัญหา, ความสามัคคี, เกิดแรงบันดาลใจ, การมีส่วนร่วม
5. ถอดบทเรียน, สร้างกฎกติกา	กุมภาพันธ์ 54	วิเคราะห์เนื้อหา, กฎกติกา, สังเกต
6. ประเมินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม	มีนาคม 54	แบบประเมิน, สัมภาษณ์

ตาราง 3 ตารางกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ห้วยป่าข้าวหลาม

กิจกรรม	ช่วงเวลา	การปฏิบัติงาน
1. ศึกษาสภาพบริบทลำห้วย	ตุลาคม 53	สำรวจพื้นที่, เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์
2. บวชป่า	ธันวาคม 53	สร้างจิตสำนึก, วัฒนธรรมทางสังคม
3. ปลูกป่า	ธันวาคม 53	ปลูกไม้โตเร็ว, พืชอุ้มน้ำ
4. สร้างฝาย	กุมภาพันธ์ 54	แบบชั่วคราว, กิ่งถาวร, ถาวร
5. ประเมินผลการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม	กุมภาพันธ์ 54	แบบประเมิน, สัมภาษณ์